

Høringssvar fra Skeivt kristent nettverk om rammer for kirkelig undervisning og læring i Den norske kirke

Skeivt kristent nettverk (SKN) er takknemlige for muligheten til å gi våre innspill til forslag til rammeplaner for kirkelig undervisning og læring i Den norske kirke. Selv om vi er glade for at forslaget til rammeplaner legger stor vekt på å skape inkluderende fellesskap som legger til rette for at barn og unge kan utforske de store spørsmålene i livet, er vi bekymret over at skeives livs- og troserfaringer er helt fraværende fra rammeplanene. Vi stiller spørsmålstegn ved hvorvidt rammeplanene i sin nåværende form kan «styrke egen identitet» for skeive og gi rom for at skeive kan «finne kilder til livskraft, glede og inspirasjon» i den kirkelige undervisningen (Kirkerådet, 2024, s. 19, 26).

I fortsettelsen begrunner vi først behovet for å presisere rammeplanens forventninger til undervisning om skeives livs- og troserfaringer med henvisning til biskopenes unnskyldning til skeive 16. oktober 2025 og *Plan for kirkelig undervisning og læring – Overordnet del* (Kirkerådet, 2024). Deretter presenterer vi de konkrete endringsforslagene til forslaget til rammeplaner.

Biskopenes unnskyldning til skeive

Den 16. oktober 2025 presenterte preses Olav Fykse Tveit en unnskyldning fra et samlet Bispemøte til skeive for den skammen, store skaden og smerten Den norske kirke har påført skeive. Blant de konkrete eksemplene preses ga, var at homofile og lesbiske ble nektet ansettelse i kirken, at frivillige medarbeidere ble nektet å bidra i fellesskapet på grunn av seksuell orientering eller samliv, at HIV og AIDS ble omtalt som «Guds straff over homofile», at likekjønnede par ble nektet kirkelig velsignelse og vigsel, og at kirken ofte ikke har maktet å skape trygge rom for transpersoner. Preses beskrev konsekvensene av disse overgrepene på en treffende måte da han konkluderte slik: «Dette har ført til at skeive har kjent på skam, som resultat av ei rådande forteljning av kva kjærleik som er riktig eller feil, og press frå kyrkja til å skjule eller fornekte kven dei var.»

Preses beskrev det paradoksale i at kirken, som Jesu etterfølgere, ikke hadde klart til å leve opp til hans eksempel. Preses uttalte:

Gud skaper oss alle i sitt bilete, med det verd og den verdi det inneber. Bibelen fortel om menneske som fekk møte Jesus. Han reiste dei opp, og viser oss alle kva fellesskap er.

Det er også vårt oppdrag som kristne. Men, som vi har erkjent, har vi feila gang på gang: Ord, haldningar og handlingar har stått i vegen. Mange har sett kva som har skjedd, utan at endring har fått rom.

Vi i SKN er takknemlige for unnskyldningen og mener den har lagt et nødvendig grunnlag for videre forsoning mellom Den norske kirke og skeive. Samtidig er unnskyldningen meningsløs hvis den ikke følges opp med konkret handling, noe også preses erkjente da han uttalte: «Å seie unnskyld forpliktar. Det handlar om korleis vi no skal møte kvarandre.» Forslaget til rammeplaner for kirkelig undervisning handler også om hvordan Den norske kirke skal møte skeive barn, unge og voksne de kommende årene. SKN mener at biskopenes unnskyldning til skeive forplikter hele Den norske kirke til å sikre at også skeive kan få mulighet til å styrke sin identitet og få rom til «å finne kilder til livskraft, glede og inspirasjon» i den kirkelige undervisningen (Kirkerådet, 2024, s. 26).

Viktige prinsipper fra Overordnet del

Ordene «skeiv», «seksualitet» og «kjønnsidentitet» er ikke nevnt i *Plan for kirkelig undervisning og læring – Overordnet del* (Kirkerådet, 2024). Likevel presenterer planen noen viktige prinsipper for kirkelig undervisning som vi mener inkluderer skeive, anerkjenner vår plass i fellesskapet og inviterer til å romme skeives livs- og troserfaringer, skeive teologier og skeivt kirkeliv i den kirkelige undervisningen.

Plan for kirkelig undervisning og læring – Overordnet del (Kirkerådet, 2024) anerkjenner mangfoldet innen Den norske kirke: «Den norske kirke som fellesskap består av et stort mangfold av mennesker med ulike erfaringsbakgrunn, funksjonsgrad og identitet» (s. 17) og slår fast at «alle mennesker, uavhengig av funksjonsevne, kjønn, etnisitet, sosial status, legning og identitet, skal sikres likeverdige muligheter til å delta og til å finne kilder til livskraft, glede og inspirasjon» (s. 26). På denne måten anerkjennes skeives plass i Den norske kirkes fellesskap og skeives rett til å delta i kirkens undervisning slås eksplisitt fast. Målet er, som beskrevet i *Overordnet del*, at kirkelige undervisnings- og læringsaktiviteter skal hjelpe den enkelte til «å navigere i det religiøse landskapet og styrke egen identitet» (Kirkerådet, 2024, s. 19). Dette gjelder naturligvis også skeive.

For at skeive barn, unge og voksne skal finne kilder til livskraft, glede og inspirasjon, er det nødvendig at man presenteres for skeive lesninger av Bibelen, samt bønner, symboler og liturgiske ledd hentet fra skeivt kirkeliv. På denne måten tar man også hensyn til den overordnede delens formulering om at «den enkeltes forkunnskap og referanserammer har innvirkning på hvordan man oppfatter og tolker tekster, praksiser og nye erfaringer» (Kirkerådet, 2024, s. 19) og at barn, unge og voksne skal «få kunnskap om og ta del i sakramentene og mangfoldige kristne praksiser» (Kirkerådet, 2024, s. 26)

I omtalen av teologisk grunnlagstenkning, slår *Plan for kirkelig undervisning og læring – Overordnet del* på treffende vis fast følgende:

Å snakke om makt og privilegier og adressere dette hører med i kirkelig undervisning og læring. Ingen beskrivelse av historie eller kristen tro er nøytrale. Derfor er det stadig behov for tolkende tilbakeblikk og nye spørsmål: Hvilke erfaringer har blitt ansett som gyldige? Hva slags virkelighetsforståelse har hatt forrang foran andre? Hva har blitt sett på som verdifullt? Jesus utfordret maktstrukturene i sin tid. Det er nødvendig å stille spørsmål rundt hvem som har hatt og har makt til å tolke og definere kristen tro og praksis. Alle som på ulike måter er i en minoritetssituasjon, skal erfare at deres bakgrunn er verdifull og at kirkens rom er trygt. (Kirkerådet, 2024, s. 27)

Som biskopenes unnskyldning 16. oktober 2025 slo fast, har kirken på mange måter og over lang tid brukt sin makt til å undertrykke skeive. Kirkens maktmisbruk i møte med skeive er dessverre et mørkt kapittel i den skeive historien. Barn, unge og voksne som deltar i kirkelig undervisning og læring må få mulighet til å reflektere over dette maktmisbruket og hvordan det har formet skeives tro og liv. På den måten kan rammeplanene for kirkelig undervisning og læring bidra til forsoning mellom Den norske kirke og skeive.

Konkrete endringsforslag

I fortsettelsen gjør vi rede for konkrete forslag til ny tekst som vi mener bør inngå i rammeplanene og forslag til endringer av den opprinnelige teksten i forslaget. Målet med forslagene er å sikre at skeive kan få styrket sin identitet og «finne kilder til livskraft, glede og inspirasjon» i den kirkelige undervisningen (Kirkerådet, 2024, s. 26). Forslagene våre tar hensyn til deltakernes alder og modenhet: fra å utforske skeive trosuttrykk og reflektere over alle menneskers iboende verdi (6–12 år), via møter med skeive kristne tradisjoner og refleksjon over hvordan kirkens fordømmelse av skeive har preget våre liv og tro (Konfirmasjonstiden) til å lese bibeltekstene fra skeive perspektiver og delta i regnbuegudstjenester (13–19 år).

Rammeplan for kirkelig undervisning og læring, 6–12 år

Endringsforslag (i fet skrift) til tekst under «Bibel, tekst og tolkning» (s. 3):

- identifisere styrker og svakheter ved Bibelens helter, ~~både kvinner og menn~~ **av ulike kjønn**

Forslag til nytt kulepunkt under «Kirkens kultur og tradisjon» (s. 4):

- utforske skeive trosuttrykk, fortellinger og merkedager

Forslag til nytt kulepunkt under «Kristen tro i praksis» (s. 4–5):

- reflektere over alle menneskers iboende verdi som skapt i Guds bilde, uavhengig av

etnisitet, religion, seksuell orientering, kjønnsidentitet og funksjonsvariasjoner

Rammeplan for konfirmasjonstiden

Endringsforslag (i fet skrift) til kulepunkt under «Bibel, tekst og tolkning» (s. 7):

- lytte til fortellinger om hvordan Bibelen former menneskers **mangfoldige** liv og tro

Endringsforslag (i fet skrift) til kulepunkt under «Kirkens kultur og tradisjon» (s. 7):

- møte flere ulike kristne tradisjoner fra kulturer i Norge og i verden, **også skeive**, urfolks- og minoritetskulturer, med særlig vekt på samiske trosuttrykk og samisk livsanskuelse

Forslag til nytt kulepunkt under «Kristen tro i praksis» (s. 7—8):

- reflektere over hvordan kirkens historiske fordømmelse av skeive har preget skeives livs- og troserfaringer

Rammeplan for kirkelig undervisning og læring, 13–19 år

Nytt kulepunkt med strategier for å utvikle deltakernes tolkningskompetanse under «Bibel, tekst og tolkning» (s. 9—10):

- Bibeltekstene leses også fra marginale posisjoner, som kvinners, fattiges, flyktningers og skeives perspektiv.

Endringsforslag (i fet skrift) til kulepunkt under «Kirkens kultur og tradisjon» (s. 10):

- delta i feiring/markering av merkedager i kirkeåret, for eksempel Maria budskapsdag / Márjjábeaivi / Maarjean biejjie / Márjjebiejvve, bots- og bønnedag og skaperverkets dag, **samt kirkelige markeringer av samefolkets dag, kvinnedagen, arbeidernes dag og Pride.**

Forslag til nytt kulepunkt under «Kristen tro i praksis» (s. 10—11):

- reflektere over hvordan skeive livserfaringer kan forme den enkeltes gudsbilde og tro, samt menighetens gudstjenesteliv

Veiledende lister, bibeltekster

Vi foreslår at følgende kjernetekst legges til for aldersgruppen 6—12 år:

- Apg. 8, 26—40: Fortellingen om den etiopiske evnukken, en person fra et land langt borte og med en tvetydig kjønnsidentitet, var den første ikke-jødiske personen som lot seg døpe av apostlene. Forslaget knytter seg til vårt tidligere forslag om at deltakerne skal «reflektere over alle menneskers iboende verdi som skapt i Guds bilde, uavhengig av etnisitet, religion, seksuell orientering, kjønnsidentitet og funksjonsvariasjoner» (se over)

Vi foreslår at følgende kjernetekst legges til for aldersgruppen 13—19:

- 2 Sam. 18—20: Fortellingen om kjærligheten mellom David og Jonatan er et eksempel på en fortelling som skeive har tatt i bruk for å speile sin egen kjærlighet i de bibelske tekstene. Forslaget følger opp vårt tidligere forslag om at deltakerne også skal lese Bibeltekstene «fra marginale posisjoner, som kvinners, fattiges, flyktningers og skeives perspektiv.»

Referanse

Kirkerådet (2024). *Plan for kirkelig undervisning og læring – Overordnet del*. Kirkerådet.

På vegne av Skeivt kristent nettverk,

Solveig Gjesdal
Generalsekretær